

Digitalizarea educației – soluție pe termen lung, corespunzând problemelor temporare

I. Contextualizare

România este pe ultimul loc în Uniunea Europeană la capitolul competențe digitale. În anul 2019, nu mai puțin de 43% dintre românii cu vârste între 16-74 de ani aveau competențe digitale reduse, clasând România pe primul loc în Uniunea Europeană la acest capitol, Bulgaria (38%) fiind pe locul al doilea, potrivit datelor Eurostat analizate de Edupedu.ro. La capitolul persoane cu abilități digitale superioare, datele arată că doar 10% din populație stăpânește asemenea competențe, România fiind și de această dată pe ultimul loc în Uniunea Europeană, Bulgaria având 11% în dreptul acestui indicator. La testele PISA din 2018 România a fost singura țară din UE, într-un grup restrâns de 8 state, care a susținut testele pentru elevii de 15 ani pe hârtie, cu pixul. Proba de competențe digitale la Bacalaureat se susține doar 15 minute pe calculator, în timp ce 75 de minute se dă pe foaie, cu pixul.

Iată, în acest sens, poziția **Lifelong Learning Platform** cu privire la importanța digitalizării în educație, având în vedere faptul că digitalizarea sectorului educațional constituie o prioritate la nivel european – de remarcat este că și țara noastră are o Strategie Națională în domeniul învățării pe tot parcursul vieții, totuși, aceasta nu dispune de indicatori de monitorizare și nu se reflectă pe agenda publică.

Open Educational Resources are defined in the new Commission's Communication as "learning resources that are usable, adaptable to specific learning needs, and shareable freely"¹. The document comprehensively tackles the challenge of technological innovation for learning. Education and training pathways have never been so flexible than today and ICT benefits are exhilarating: they make us picture a world where every European from its youngest age would be soon digitally skilled but also skilled through the digital. Commission Vice-President Neelie Kroes herself wishes to see all schools and classrooms connected by 2020. We warmly welcome the impulse to develop access to Open Education Resources and insist on the fact that digital access should be mainstreamed at all levels and in all sectors of education and training with earmarked financial resources and strategies. Digital solutions are a great tool for innovation but are not an end in itself; they shall support a global strategy that aims to widen access to learning and to equip citizens with digital skills and related transversal competences such as critical thinking. They shall also support pedagogic innovation and reinforce the quality of education.

Cu ajutorul Organizației Salvați Copiii, Consiliul Național al Elevilor vă poate informa cu privire la câteva statistici brute privind principalul motiv pentru care digitalizarea educației nu a fost privită dintr-o perspectivă echitabilă până în momentul de față. Astfel:

- În prezent, România este statul european cu cel mai mare nivel al riscului de sărăcie sau excluziune socială în rândul copiilor. Peste o treime (38,1%) dintre copiii României sunt în risc de sărăcie sau excluziune socială, ceea ce înseamnă că trăiesc în gospodării cu o intensitate scăzută a muncii sau se confruntă cu deprivarea materială ori cu un nivel scăzut al veniturilor (de ex. pentru o familie cu doi părinți și doi copii, un venit sub 1946,7 lei/lună);
- În România, riscul de sărăcie sau excluziune socială în rândul copiilor este mult mai mare decât în rândul adulților (32,5%);
- Riscul de sărăcie sau excluziune socială variază de la 18,6% în marile orașe, la 24,9% în orașele mici și suburbii și atinge un îngrijorător nivel de 45,5% în mediul rural;
- Datele din Ancheta privind condițiile de viață ale populației ne arată că, la nivelul populației generale din țara noastră, procentul gospodăriilor care nu își permit măcar o dată la două zile o masă cu carne/pește sau alt tip echivalent de proteine ajungea la 16,3% (2018, media UE fiind de 7%). În cazul familiilor monoparentale, procentul ajunge la 21,1% (media UE fiind de 11,6%), iar în cazul familiilor cu 3 sau mai mulți copii, la 23,1% (media UE fiind de 7%). Aceeași sursă ne arată că 32,1% dintre copiii României cresc în locuințe care nu au toalete în interiorul casei, media la nivelul UE fiind de doar 2,1%;
- Impactul statutului socioeconomic este vizibil și în ceea ce privește rezultatele participării la educație. Ultimele rezultate ale Programului privind evaluarea internațională a elevilor (PISA 2018) al OCDE plasează România printre țările care înregistrează o puternică legătură între statutul socioeconomic al elevilor și performanțele înregistrate de aceștia. De altfel, țara noastră se numără printre statele pentru care rapoartele PISA 2018 recomandă intervenții educaționale în favoarea elevilor dezavantajați .
- Astfel (eliminând toți ceilalți factori), statutul socioeconomic determină 18% din variațiile de performanță ale elevilor români (12% media OCDE). Procentul elevilor dezavantajați (din cel mai dezavantajat sfert socioeconomic) cu performanțe scăzute la lectură ajunge la 62% în România (35,6% media OCDE), în timp ce procentul celor care reușesc să depășească dezavantajul socioeconomic și să performeze printre primii este de doar 8,8% (11,3% media OCDE).

În acest sens, reprezentanții elevilor din România sunt de părere că nu putem vorbi cu adevărat de digitalizare echitabilă a educației fără un pachet complet de măsuri care să aibă ca efect accesibilizarea sistemului de învățământ din România prin digitalizare, fără a uita contextul socioeconomic din țara noastră.

II. Revendicările elevilor la nivel european

Statele europene afectate la momentul actual de pandemia cauzată de COVID-19 utilizează mijloacele digitale de învățare pe care le au la îndemână, adaptându-se la starea de fapt. Este de menționat faptul că, în Italia, închiderea școlilor nu a însemnat sistarea procesului de predare-învățare, însă “educația la distanță” nu este posibilă pentru fiecare elev în parte, iar în unele cazuri nici măcar pentru profesori. Această situație este cauzată de lipsa infrastructurii școlare necesare desfășurării învățământului online (platformă unitară pentru predare-învățare, acces la un dispozitiv inteligent/ conexiune la internet etc.) și de lipsa pregătirii profesorilor pentru a utiliza platformele puse la dispoziție de Ministerul Educației. Astfel, se poate observa cum digitalizarea educației este esențială pentru a reuși să traversăm situațiile de criză ce pot apărea de-a lungul timpului, fără a deconecta elevii și profesorii de la viața școlară. Pe lângă caracterul inovativ, creativ și atractiv pentru elevii al digitalizării, acest pas în dezvoltarea metodelor educaționale reprezintă o formă de pregătire, de siguranță pentru astfel de perioade dificile.

Așadar, având în vedere dezvoltarea digitală pas cu pas, elevii la nivel european solicită:

- Metode de predare digitală pentru a oferi un mediu de învățare interactiv;
- Utilizarea instrumentelor și metodelor digitale pentru predarea materiilor, dacă acestea au o valoare adăugată și dacă răspund nevoilor fiecărui elev;
- Pregătirea tuturor profesorilor, prin cursuri/ seminarii, pentru a utiliza aceste instrumente și metode digitale;
- Utilizarea constantă a platformelor online de învățare în cadrul școlii;
- Echipament modern în toate sălile de clasă;
- Sprijinirea elevilor aflați în situații de risc, prin asigurarea dispozitivelor inteligente necesare predării online.

III. Revendicările elevilor la nivel național

În primul rând, având în vedere panta ascendentă pe care o străbate țara noastră către o pandemie Coronavirus, ținând cont de faptul că unitățile de învățământ preuniversitar au cursurile suspendate pentru o perioadă care poate fi prelungită, iar examenele naționale vor fi susținute oricum, și de elevii care au acces la Internet – deci la educație digitală, și de elevii care nu beneficiază de aceste facilități, solicităm Guvernului României inițierea unui program social prin care să fie achiziționate device-uri prin care elevii se pot conecta la Internet și pot accesa aceste resurse educaționale deschise. Pentru a garanta sustenabilitatea acestui program, este importantă valorificarea următoarelor recomandări:

- Centralizarea datelor din fiecare unitate de învățământ preuniversitar pentru a afla care sunt elevii și profesorii care nu au acces la Internet și nu dispun de device-uri prin care se pot conecta virtual, printr-o procedură transparentă și nediscriminatorie;
- Achiziționarea device-urilor și livrarea acestora către familiile provenind din mediile defavorizate. Potențiale surse de finanțare: companii de telefonie, care pot fi ulterior

- scutite de impozit, mediul privat, fonduri europene, împrumuturi externe, în funcție de costul determinat;
- Colaborarea cu administrația publică locală în vederea asigurării accesului la rețele de Internet;
  - Monitorizarea impactului acestui program social astfel încât fiecare elev și fiecare cadru didactic se poate conecta la Internet și poate continua procesul de învățare, independent de locul în care aceștia se află.

Pe termen lung, suntem de părere că Guvernul României trebuie să își asume următoarele direcții de acțiune pentru a garanta **digitalizarea educației** într-un mod **participativ, transparent, echitabil**, proces orientat pe nevoile fiecărui elev, indiferent de mediul din care acesta provine.

- Formarea inițială și continuă a tuturor cadrelor didactice, astfel încât acestea să dispună de următoarele competențe: livrarea conținuturilor într-un mod digital și interactiv, competențe digitale de bază, utilizarea instrumentelor online disponibile pentru a digitaliza procesul instructiv-educativ, încărcarea tuturor suporturilor de curs în format digital, managementul eficient al situațiilor de criză și comunicarea strategică în acest sens;
- Preluarea modelelor de bune practici de la ONG-uri în vederea asigurării unui proces echitabil de digitalizare în comunitățile din mediul rural și în zonele defavorizate;
- Crearea unor module online care pot fi parcurse de elevi (manualele digitale există deja, însă, drept o măsură complementară, este necesară elaborarea acestor module care să conțină exerciții, scheme, infografice prietenoase pentru elevi);
- Creșterea gradului de coeziune dintre elevi, părinți și profesori prin conectarea folosind instrumentele digitale (ședințe cu părinții în regim de videoconferință, notificări cu privire la parcursul educațional, consultări regulate);
- Desfășurarea unor programe remediale pentru elevii cu capacități reduse de învățare și/sau rezultate slabe la învățatură prin intermediul mecanismelor online;
- Garantarea accesului la digitalizarea educației și pentru elevii cu dizabilități, prin utilizarea unor instrumente specifice și finanțarea corespunzătoare a unui program social în acest sens.

Orizontul spre care ținim este ca digitalizarea echitabilă a educației să devină o prioritate pentru sistemul de învățământ. În acest sens, începând de astăzi și până în 2025, autoritățile publice trebuie să facă eforturi pentru îndeplinirea acestui scenariu: procesul educațional devine parte din viața elevului și nu se limitează la o clădire pe care o numim școală. Procesul instructiv-educativ trebuie să devină unul participativ, incluziv, transparent și să se plieze pe realitatea impusă de evoluția tehnologică.